

Fakta endometriosis

Endometriosis orsakas av att celler som liknar livmoderslemhinnan hamnar utanför livmodern och fastnar på fel ställen i kroppen, främst på organ i buken. Dessa endometriosceller börjar växa och orsakar inflammationer inne i buken vilket i sin tur kan leda till buksmärter, ärrvävnad och sammanväxningar. Med tiden kapslas endometrioscellerna in av kroppens försvarsmekanismer och det bildas endometrioshärdar eller cystor.

De vanligaste platserna där endometriosis hittas är äggstockar, äggledare, utanpå livmodern, området mellan livmoder och ändtarm, urinblåsa, bukhinna och tarmar. I sällsynta fall kan endometriosis även hittas på ställen i kroppen till exempel i lungorna.

De vanligaste symtomen på endometriosis

- Kraftig smärta före och/eller under menstruation
- Smärta vid ägglossning eller andra tidpunkter mellan menstruationer
- Smärter trots intag av receptfria värktabletter (till exempel alvedon, ipren)
- Riklig och långdragen och/eller oregelbunden menstruation
- Smärter när du kissar eller har avföring
- Djupa samlagssmärter
- Återkommande urininfektioner där antibiotika inte fungerar
- Svårighet att bli gravid

Ofta misstas symtomen för vanlig menssmärta, UVI, IBS eller något annat.

Behandling: Det finns ännu inget botemedel för endometriosis.

Vetenskapen känner ännu inte till orsakerna till varför endometriosis utvecklas.

Cirka 10 % födda med en livmoder världen över har endometriosis. Det motsvarar ungefär 200 000 personer i Sverige, varav minst 10 % är tonåringar.

Källa: Endometriosisföreningen

Fakta PCOS

PCOS är en förkortning av polycystiskt ovarialsyndrom. PCO står för polycystiska ovarier, som betyder "många små äggblåsor på äggstockarna". Följderna kan bland annat bli övervikt, hjärt-kärlsjukdomar, diabetes, mensrubbingar, finnar, ökad behåring till exempel på magen, på bröstet, låren och i ansiktet samt svårigheter att bli gravid.

Orsak. Det är inte helt klarlagt varför man får PCOS men forskarna har funnit en rubbning i kroppens blodsockersystem hos de som drabbats. Det är också känt att kvinnor med PCOS har en överskottsproduktion av könshormonet testosteron. Eftersom könshormonerna östrogen och progesteron styr menscykeln, leder en sådan rubbning till att man får glesa menstruationer eller att menssen uteblir helt. Det finns även ärftliga samband. Risken ökar något om man har en mamma eller syster som har sjukdomen.

Behandling. Det går inte att bli helt fri från PCOS men det går att behandla de besvär man får. Ibland kan gynekologer skriva ut p-piller som kan användas för att framkalla mer regelbundna blödningar. Så kallade kombinerade p-piller kan göra att behåringen minskar. Men det typen av behandling kan påverka humöret eftersom testosteron är med och styr humöret. Därför kan behandlingen som går ut på att minska mängden testosteron göra att du lättare blir nedstämd, håglös och får minskad sexlust. Om man har svårt att bli gravid kan man ibland få ägglossning med hjälp av läkemedel.

Man tror att mellan 5-10 procent av alla med en livmoder är drabbade.

Källa: 1177 och RFSU

Fakta Uretrit, eller urinvägsinfektion

Uretrit, eller urinvägsinfektion är en inflammation i urinvägen och kan orsakas av t.ex. bakterier men oftast är den idiopatisk, det vill säga av okänt ursprung. Inflammationen gör att vägen blir smalt och trångt vilket ger dåligt flöde samt eventuellt sveda. Trycket orsakar smärta i bäckenregionen samt känslan av att vara mer eller mindre konstant kissnödig.

Övriga symptom är bl.a.

Smärta, värk och brännkänsla

Svider och gör ont under eller i slutet av att du kissar

Symptomen växlar från dag till dag

Omslutande sex är ibland omöjligt, det är vanligt att ha både uretrit och vestibulit.

Inga bakterier kan påvisas i urinen, även om de kan förekomma

Uretrit misstas ofta för urinvägsinfektion. Det finns ingen allmän konsensus för hur uretrit ska utredas och behandlas.

Många har besvär från ett halvår och upp till några år men vissa har besvär hela livet.

Det finns ingen officiell siffra på hur många som lider av uretrit, men enligt en läkare på

Läkarpraktiken svarade hen: Ungefär 500 000 kvinnor i Sverige.

Källa: janusinfo.se och iheatyou.se

Artikel män/kvinnors smärta

I en studie från 2016 intervjuades 700 patienter, under samma dag, som var inlagda på olika avdelningar på flera sjukhus i Västra Götalandsregionen av forskare och studenter vid Sahlgrenska akademien och Göteborgs universitet. De fick bland annat svara på hur de upplevde sin smärta.

Upplevelsen av symptom mäts med den så kallade VAS-skalan, ett vetenskapligt beprövat tio-gradigt mätinstrument. Patienter som anger noll besväras inte alls av symtomet, medan tio innebär att de upplever symtomet som helt outhärdligt.

Jämfört med män behövde kvinnor rapportera högre nivåer på skalan för alla dessa symtom för att personalen skulle ha noterat symtomet i journalen:

- Kvinnor behövde skatta sin smärta över fem för att det skulle dokumenteras, för män räckte det med 4,5.
- Kvinnor behövde skatta sitt illamående över fyra för att det skulle vara inskrivet i journalen, för män räckte det med drygt två.
- Kvinnor behövde skatta sitt psykiska illabefinnande över sex för att det skulle vara dokumenterat – för män räckte det med drygt tre.

Källa: Göteborgs Universitet, Sahlgrenska Akademin